

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljena list 5 Din. — Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Predsednik Masaryk smrtno nevarno zbolel

Praga, 12. septembra. (ČTK.) Zdravstveno stanje prezidenta Masaryka se je bilo po napadu v noči od 1. do 2. septembra tako popravilo, da zdravniki od petka 10. t. m. naprej niso več izdajali svojih biltenov. Tudi včeraj, v soboto dopoldne je bilo bolnikovo stanje še prav zadovoljivo. Popoldne se je pa pri bolniku pojavila mrzlica. Toplotomer je pokazal 37,9 stopinj. Snoči se je pa dvignil kar na 39,1. Hkratu so se pri bolniku pokazale motnje zavesti, njegovo dihanje je postalo neredno, delovanje srca je popustilo in tudi krvni pritisk je padel. Dasi zarana so se pri bolniku pokazali znaki pljučnice na desnih spodnjih pljučih.

Še tokom noči so iz Prage poklicali v Lane zdravnike specialiste, ki so davi ob 6 izdali svoj prvi bilten, ob 10 dopoldne pa drugi, ki se glasi: »V zdravstvenem stanju prezidenta Masaryka ni doslej nobenega zboljšanja. Pljučnica se je omejila na desna spodnja pljuča. Bolnikovo dihanje je neredno, bolnik ima še vedno motnje zavesti, delovanje srca je pa zadovoljivo.«

Bilten so podpisali dr. Meixner, prof. Vinek in prof. dr. Veber. Zdravniki skušajo sedaj okrepiti bolniku srce in dvigniti njegov krvni pritisk.

Se tokom noči so o ne pričakovano preobratu v zdravstvenem stanju prezidenta Masaryka obvestili prezidenta dr. Beneša, ki se je nahajal v Topolčanah. Na Češkoslovaškem je bil tudi predsednik vlade dr. Hodža. Oba sta še tokom noči zapustila Slovaško in odpotovala v Lane. Ob 10 dopoldne je prezident dr. Beneš prispel v Brno, kjer mu je na postaji deželni predsednik dr. Černý poročal o najnovejšem stanju prezidenta Masaryka. Dr. Černý je malo pred tem govoril telefonski s poslanikom Janom Masarykom v Laneh.

Dopoldne so poklicali k bolniku še praškega vseučiliškega profesorja dr. Jiraska, ki je prispel v Lane okrog 12.

Praga, 22. septembra. AA. Zdravniški bulletin: o stanju prezidenta Osvoboditelja dr. Masaryka, ki je bil danes izdan, pravi, da je vnetje pljuč samo na sebi nekoliko popustilo, da pa bolnika moči zapuščajo.

Po kitajskih bojiščih Kalgan zavzeli Kitajci, Mačan Japonci

Japonci o kitajskih izgubah

Tokio, 12. septembra. AA. Po japonskih podatkih so kitajske čete v bitki pri Mačangu južno Tientina doživele strašen poraz. Ubitih je bilo 3000 kitajskih vojakov, 20.000 pa jih je bilo ranjenih.

Sanghaj, 12. septembra. AA. Japonska letala so davi bombardirala Capej. Zaradi eksplozij je na nekaterih krajih prišlo do velikih požarov. Posebno nevaren je požar v severni železniški postaji, ki se širi z veliko naglico na vse strani. Nekaj bomb je udarilo tudi med poslopja tik ob levem obrežju reke Sučov v neposredni bližini mednarodne koncesije.

Tokio, 12. septembra. AA. Japonski vojni strokovnjaki cenijo kitajske izgube pred Sanghajem od početka vojne do zadnjih dni na več tisoč mrtvih in 20.000 ranjenih vojakov. »Nič Niči« poroča, da so se na kitajski obali izkrcali novi oddelki japonske vojske. Japonsko letalstvo je včeraj s strojnimi obmetrevali čete 37. in 39. kitajske divizije.

zije. Omenjene čete pripadajo namreč 29. kitajski armadi. Po padcu Mačanga se armada sedaj umika proti jugu. List poroča o paničnem begu. Na bojišču so Kitajci baje pustili velike množine vojnih potrebščin.

Kitajci o japonskih izgubah

Sanghaj, 12. septembra. AA. Agencija »Central News« poroča, da so kitajske čete ponovno zavzele Kalgan.

Sanghaj, 12. septembra. AA. Poveljstvo kitajske vojske v Sanghaju je, kakor poroča agencija Reuter, snoči izdalo komunique, v katerem pravi: Po njegovih dosedanjih podatkih je pred Sanghajem padlo 12.000 japonskih vojakov in okoli 3000 mornarjev. Med njimi sta tudi neki brigadni general in poveljnik rusilca, ki je bil pred kratkim toplojen v borbi s kitajskimi vojnimi ladjami.

Sovjetske in japonske priprave

London, 12. sept. TG. »Morning Post« poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada sklenila svoje letalske sile na Daljnem vzhodu v zvezi z japonsko-kitajsko vojno znatno okrepiti. Vsak dan odhaja proti Sibiriji novi veliki bombniki. Sovjetska Rusija je namreč kupila patent nekega ameriškega hitrega bombnega letala — in sicer od Valtee-korporacije — ter proizvajala te modele letal v dveh tovarnah. Število štirimotornih bombnikov, ki lahko prenašajo do 60 t, znaša sedaj že 200 in bo na koncu leta doseglo 500. Vsa ta velika bombna letala so namenjena za sibirsko armado.

Japonska vlada, ki so ji sovjetske letalske priprave znane, se je po vestih istega lista nedavno obrnila na Nemčijo ter od nje zaprosila letalske inštruktorje za protiletalsko obrambo in za najnovejše protiletalske topove. Tudi sicer se Japonci zelo sistematično pripravljajo na morebitnost obračuna s Sovjetsko Rusijo. Japonska redna vojska je na kitajskih in mandžurskih tleh dosegla sedaj že višino četrtilijuna, a jo bo japonska vlada v prihodnjih mesecih še okrepila, da bo pripravljena na vsako presenečenje.

janskem. V italijanski delegaciji so maršal Badoglio, državni podtajnik vojnega ministrstva general Fariani, državni podtajnik mornariskega ministrstva Cavagnari, državni podtajnik letalskega ministrstva Valeti in šef generalnega štaba fašistične milice Russo. V angleški vojaški delegaciji so general Sir Cyril Deverell, šef generalnega štaba, general Sir Walter Ironside in zračni podmaršal Sir Arthur Longmore. V madžarski delegaciji je sam vojni minister general Roder.

Mussolini piše Chamberlainu

Priznajte zavzetje Abesinije, potem pa trajen sporazum glede vseh vprašanj

London, 12. septembra. TG. »United Press« poroča svojemu listu »Evening Standard«, da je Mussolini poslal angleškemu ministrskemu predsedniku Chamberlainu daljše osebno pismo, ki bo nočoj ali jutri izročeno v Londonu. Mussolinijevo pismo da je zelo obsirno in da polaga poglobljeno važnost na zahtevo Italije po priznanju osvojitve Abesinije. Mussolini pravi v tem pismu, da je priznanje Abesinije za Italijo neobhodno potreben predpogoj za vsako zblizanje z Anglijo. Dokler tega priznanja Italija nima, se za noben sporazum trajnega značaja ne more pogajati. Mussolini zatrjuje v svojem pismu tudi, da želi Italija trajnega sporazuma z Anglijo in to o vseh vprašanjih, ki so se med njima nakopičila.

Mussolinijevo pismo obravnava tudi špansko vprašanje in zadržanje Italije v tej državljanski vojni ter pravi, da bi Francova zmaga sporazum med Italijo in Anglijo olajšala. Italija ne zasleduje v Španiji nikakih osvajaških namenov, ampak želi samo uresničiti svoje dni slovesno dano obljubo, da na Sredozemskem morju nikdar ne sme zavladati boljšeizem. Tudi Francija in Anglija imata enake interese, da v Španiji zmaga nacionalne sile, ker v nasprotnem primeru bi nevarnost komunizma postala tudi za Francijo silno pereča. Italija potemtakem nikjer ne vidi kakšne zapreke, da bi na Sredozemskem morju ne moglo priti do poravnave vseh nesoglasij med njo in Anglijo. Toda priznanje italijanskega imperija v Afriki je neobhodno potrebno. Ako se Zveza narodov neče odločiti, da bi sama priznala osvojitve Abesinije po Italiji,

potem naj Zveza narodov na sedanjem zasedanju sprejme sklep, po katerem bodo posamezne članice Zveze narodov v tem pogledu storile, da pričejo, to se pravi, da se jim da svoboda, da priznajo italijanski imperij. Mussolini izraža na koncu svojega pisma upanje, da bo Anglija takšen predlog, če bi ga katera druga država v Zenevi stavila, podprla. Potem da je pot odprta za najtesnejše sodelovanje med obema imperijama.

Nadzorovanje Sredozemskega morja — brez Rusije

Nyon, 12. septembra. AA. Snoči je bil objavljen komunique (ki ga je delno objavil že včerajšnji »Slovenec«) o zaključku konference sredozemskih sil. Ti zaključki so:

1. Vsaka izmed sodelujočih sil bo odgovorna za kontrolo v svojih teritorialnih vodah.
2. Države, ki so po svojih zastopnikih sodelovale na konferenci, se bodo lahko v bodoče med seboj dogovorile o eventualnem tesnejšem sodelovanju pomorskih in letalskih sil.
3. Na najobčutljivejših morskih poteh, o katerih se bo sestavil poseben protokolarni seznam, bosta vršili vojni brodovji Francije in Velike Britanije po medsebojnem sporazumu strogo pomorsko kontrolo.

Na konferenci je bilo sklenjeno, da se ta sporazum uveljavi, čim ga podpišejo vlade prizadetih držav.

Jugoslovanski delegat dr. Purič je govoril v zaključnem delu konference in izjavil, da se države Balkanske zveze nadejajo, da bodo vse sredozemske sile, ki so bile pozvane na konferenco, pristale na njene sklepe. Bolgarski delegat ministrski predsednik Kjossevanov se je tej izjavi poslanika dr. Puriča pridružil tudi v imenu Bolgarije. Baš pri zaključni razpravi o načrtu sporazuma, ki so ga plenum konference predložili vojaški in mornariški strokovnjaki, so bili francosko-angleški načerti v celoti sprejeti, vendar z rezervo, da jih vse zainteresirane vlade posebej sprejmejo. Zastopniki držav ob Črnem morju so izjavili, da se bodo oni med seboj posebej sporazumeli o ukrepih, ki bodo eventualno potrebni za svobodni promet po Črnem morju, če bi se tudi tam pojavile tuje podmornice in ogrožale posamezne trgovske ladje.

Na konferenci so se zastopniki sodelujočih držav izrazili za to, da bi konferenca zasedala v obliki nekakšnega stalnega odbora. Glede na sklep, da morajo vlade posameznih prizadetih držav pristati na večeraj sklenjeni načelni sporazum je bilo odločeno, da se bo pričetkom prihodnjega tedna takoj nato, ko bo sporazum od vseh sodelujočih držav podpisan, vršila še ena seja konference, odnosno stalnega odbora sredozemskih sil.

Rim, 12. septembra. AA. Italijanska vlada je bila že snoči obveščena o vsebini nyonskega sporazuma. Dobro poučeni politični krogi so davi zatrjevali, da bo italijanska vlada povoljno odgovorila na predlog nyonske konference, po katerem naj bi sodelovala v borbi proti piratstvu na Sredozemskem morju. Konkretno pa pričakuje, da jo bo pozval k sodelovanju londonski nevtralnostni odbor, ne pa odbor sredozemskih sil v Nyonu.

Berlin, 12. septembra. AA. »Völkischer Beobachter« razpravlja danes v svojih uvodnikih o rezultatu nyonske konference. Med drugim pravi, da pomeni ta konferenca stvarno poraz Rusije, ker ni mogla biti na njej sprejeta niti ena zahteva. Sovjetski Rusiji, pravi list, sploh ni mesta v Evropi. »Berliner Tageblatt« je mnenja, da rezultati nyonske konference vendarle niso zadovoljivi. Sklepi, ki so bili sprejeti na tej konferenci, niso zgolj tehniškega značaja, nego velikega tudi političnega pomena. Ker so na tej konferenci sodelovale le nekatere države ob Sredozemskem morju, je treba smatrati nyonske zaključke za enostranske.

Sestanek Balkanske zveze

Zeneva, 12. septembra. AA. Dopoldne se je vršil v stanovanju jugoslovanske delegacije pri ZN sestanek zastopnikov držav Balkanske zveze. Na sestanku so bili: jugoslovanska delegata na

skupščini ZN in na konferenci sredozemskih držav Božidar Purič in dr. Ivo Subotić, turški delegat dr. Tefvik Ruždi Aras, romunski delegat Antonescu in grški delegat Politis. To je bil prvi stik med zastopniki Balkanske zveze na sedanjem zasedanju v Zenevi in Nyonu. Na sestanku so izmenjali mišli o stališču, ki naj ga države Balkanske zveze, ki so vse enako zainteresirane, zavzamejo na sredozemski konferenci. Obenem so izmenjali mišli o vprašanjih, ki so na dnevnem redu skupščine in sveta Zveze narodov. Takšni redni sestanki med skupščino ZN so najboljše sodelovanje, obstoječe v tej regionalni antanti.

Maršal Badoglio in 3 angleški generali obiščejo Nemčijo

Berlin, 12. septembra. AA. (Stefani.) Nemški vojni minister maršal Blomberg je povabil britansko-italijansko in madžarsko vojaško delegacijo na nemške manevre na Meklenburškem in Pomor-

Prosvetni tabor na severni meji

Proslava 40 letnice Prosvetnega društva v Št. Ilju v Slov. goricah

Št. Ilj, 12. septembra.

Danes je bil v Št. Ilju, na postojanki, kjer so se v polpretekli dobi odigrali hudi narodni boji, prosvetni obmejni kmečki tabor, ki je kljub deževnemu vremenu privabil veliko število udeležencev.

Št. Ilj se je za to priliko odel v slavnostno oblačilo. Vse hiše so bile v zastavah, med domačini pa je vladalo slavnostno razpoloženje. Zjutraj po prihodu mariborskega vlaka se je zbrala na postaji velika množica domačinov s člani pripravljalec odbora na čelu in sprejela številne mariborske goste, ki so se kljub slabemu vremenu odzvali vabilu in prihiteli na prosvetno in narodno elavje obmejnih Slovencev.

Sprevod in služba božja

Kmalu po prihodu vlaka se je formalni sprevod večstoglavne množice, kar je sprično neugodnega vremena pač lepo število. Sprevod je šel ob živem vzkljanju in igranju godbe po vasi proti cerkvi. Na čelu je bila številna skupina konjenikov, za njimi kolesarji, nato pa pestre narodne noše, člani fantovskih odsekov v svojih novih krojih in z elavami, za njimi pa številni navdušeni člani in prijatelji prosvetnih društev, fantovskih odsekov in deklinskih krožkov. V farni cerkvi je daroval sveto mašo prof. Gregor Zalašnik iz Maribora, ki je v svojem lepem govoru orisal ljuto borbo, ki se bje med raznimi svetovnimi naziranj, ki hočejo v ljudski duši ubiti misel za večne vrednote, ki jih uči katoliška Cerkev. Iz vseh teh borb bo krščanstvo izšlo kot zmagaovalec in oblikovalec novega krščanskega človeka in nove krščanske družbe, kjer bo vladala tista ljubezen in pravičnost, ki edina more osrečiti človeška srca. Med mašo je ubrano prepeval domači cerkveni zbor in igrala gasilska godba.

Zborovanje

Po cerkvenem opravilu je bilo pod Stiličjevim gospodarstvom poslopijem veliko prosvetno zborovanje, ki je bilo tam vsled močnih nalivov, ki so preprečili, da bi se zborovanje vršilo na velikem, za to določenem prostoru. Zborovanju je prisostvovalo okoli 2000 ljudi, ki so z navdušenim vzkljanjem sledili izvajanjem govornikov.

Zborovanje je otvoril banovinski zdravnik v Št. Ilju g. dr. Maks Sešek, ki je uvodoma pozdravil glavnega govornika g. ministra dr. Miho Kreka, častnega predsednika dr. Josipa Leskovarja, okrajnega glavarja Popoviča, mariborskega podžupana Žebota, šefa kmetijskega odseka ing. Murija, prof. Ivana Prijatelja, prof. Gregorja Zalašnika, odlične goste iz Maribora in vse zborovalce. Nato je predlagal udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II.

in Nj. Vse. knezu-namestniku Pavlu. Obe brzojavki sta bili ob evanjarju državne himne z navdušenjem sprejeti. Potem sta bili odposlani še pozdravni brzojavki notranjemu ministru dr. Korošcu in banu dr. Natlačenu. Takoj nato je podal besedo prvemu govorniku g. ministru dr. Kreku, ki je med drugim izvajal sledeče:

Govor ministra dr. Kreka

Štirideset let je minilo, odkar ste osnovali slovensko prosvetno društvo. Obhajati 40 letnico pričetka narodnih bojev, 40 letnico trajnega plemenitega dela, ki je klesalo srce za srcem, oblikovalo slovenske sinove in hčere ter v njih gojilo ljubezen do družin, do doma, do rodne grude, do naroda in njegove kulture, je zares velika čast. Iz te ljubezni je v njih zrastle pravilno pojmovanje vrednosti trajnega, nesebičnega in požrtvovalnega dela za narod in zavest žive pripadnosti k slovenski narodni skupnosti. V polpretekli dobi so se dogajali čudeži, da smo Slovenci držali zvezanega številčno in gospodarsko močnejšega nemškega sovražnika in da nismo tonili v njegovem morju. Ta čudež je sedaj slovenska in katoliška prosveta, ki je priključala na dan vse sile slovenske narave in jih postavila v borbo za obstanek. Poleg matere, očeta, duhovnika in učitelja ter Cerkve je bila prosvetna organizacija tista, ki spremlja našega človeka od zibelke do groba in ga pripravlja za vse položaje v življenju. Naša prosvetna društva so varuhi naših

Nadaljevanje na 2. strani

Kralj Peter in kraljica Marija zopet v Belgradu

Belgrad, 12. septembra. m. Dasi ob 9 se je vrnil v Belgrad Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. kraljica Marija z Nj. Vse. kraljevičema Tomislavom in Andrejem. Na topiderski postaji so pričakovali kralja, kraljico in kraljevece k. namestnik dr. Rudenko Stanković, dvorjski maršal Bosko Colak, Antić in prometni minister dr. Mehmed Spah in dvorni dami Hadžić in Lozanić. Dvorni vlak se je točno ob 9 ustavil pred dvorsko čakalnico. Iz vagona je izstopila najprej Nj. Vel. kraljica Marija, kateri sta dvorski dami izročili krasen soplek rož, nato pa je izstopil dobro razpoložen in veder Nj. Vel. kralj Peter II. z obema kraljevičema. Po pozdravu s prisotnimi se je kraljeva rodbina odpeljala na dvor na Dedinje.

Peklenski stroji v Parizu

Hiše porušene, policisti ranjeni

Pariz, 12. septembra. AA. Snoči sta v Parizu nastali dve hudi eksploziji. Prva v prostorih generalne zveze francoskih patronatov, druga v prostorih kovinarskega društva za pariški okraj. Kakor se je izvedelo, so neznanici v obeh primerih izvršili atentat.

V prostorih zveze francoskega patronata je peklenski stroj porušil več sten. Od ruševin je vsa ulica pred njimi zadelana. Tam sta bila ubita dva policijska stražnika, ki so se ruševine nanju sesule.

Po prvih rezultatih preiskave, ki je bila takoj uvedena, je vratar v hiši francoskega patronata snoči ustavil nekega neznanca, ki je prinesel v hišo zaboj. Dejal, da se nahaja v njem neko blago, ki ga mora oddati podpredsedniku zveze. Vratar mu je zavoj vzel in ga položil v predsoho. Nameraval ga je davi izročiti naslovljencu. Kmalu potem, ko se je odpravil k počitku, je v predsohi nastala strašna eksplozija. Na sličan način je bil izvršen atentat tudi v kovinarskem društvu v ulici Voisiere.

Oblasti so spričo snočnjih eksplozij v zvezi z napadom v francoskem patronatu in kovinarskem društvu uvedle strogo preiskavo. V zgradbo patronata je prišel snoči tudi predsednik vlade Chaumets. Gasilci so prav tedaj izklopali izpod ruševin truplo obeh stražnikov. Ugotovilo se je, da sta bila peklenska stroja tempirana na isti čas.

Pariz, 12. septembra. AA. Danes so malone že docela odstranili ruševine izpred zgradbe zveze francoskih delodajalcev, v kateri je snoči eksplodiral peklenski stroj. Zaenkrat še ni znano, ali sta oba atentata razen že omenjenih dveh policijskih stražnikov zahtevala še kakšne druge človeške žrtve.

Pri preiskavi doslej niso bili doseženi nikaki konkretni rezultati. Ministrski predsednik Chaumets je imel danes v tej zadevi daljši razgovor s policijskim uradnikom Lanzeronom. Govoril je tudi po telefonu z notranjim ministrom Dormojem, ki se mudi v Monlisonu. Po tem razgovoru je minister Dormois iz Monlisona takoj odpotoval v Pariz, kamor prispe še nočoj.

(Nadaljevanje s 1. strani)

verskih, narodnih in kulturnih izročil. V njih bomo naprej ustvarjali svojo versko in slovensko kulturo. Zvestoba do naroda je temeljna prirodna vrhuna sleheznega človeka. Če te vrline ne spoštujemo in ne gojimo, ne more biti živ ud jugoslovanske državne skupnosti. Dokler bo v Slovencih živelo tako poudarjanje zvestobe do naroda, bo na naši severni meji živelo vseh šestdeset stotnikov naše države. Ker naša katoliška prosvetna organizacija v svojih članah goji tako miselnost in čustvovanje do svojega naroda, je najtrdnjejša jamstvo za trajen blagor države in kraja.

Množica je navdušeno pozdravila govor g. ministra dr. Kreka in mu burno ploskala.

Predsednik zborovanja g. dr. Sešek se je g. ministru iskreno zahvalil za njegov govor in podal besedo prof. Ivanu Prijatelju iz Maribora, ki je govoril o vernosti in ljubezni do države, o ljubezni do domače grude in osnovnih temeljih kmečkega stanu, ki je najtrdnjejši sleher naše narodne misli.

Za njim je govoril mariborski podžupan gosp. Franjo Žebot o narodnem duhu in narodnosti zmagi v St. Ilju ter se spominjal g. župnika Evalda Vračka, ki je zaradi bolezni ni mogel udeležiti tega prosvetnega tabora njegove župnije.

Kot zadnji govornik je nastopil bivši oblastni predsednik dr. Leskovec, ki je poudaril, da je zmagi, ki jo je izbojeval St. Ilj v erditih narodnih bojih, dokaz narodne zavednosti, ki preveča obsejne Slovence in ki je obenem dokaz, da bodo obsejni Slovenci zmagali tudi v sedanjih in vseh bodočih bojih, ki jih še čakajo.

S tem sta bila zborovanje in dopoldanski del prosvetnega tabora zaključena. Godba je zaigrala himno slovenskih fantov, ljudstvo pa se je z navdušenjem razšlo.

Popoldanska prireditev

Popoldne po večernicah se je zaradi slabega vremena vršil telovadni nastop istotako pod Sfilijevim gospodarskim poslopijem. Takoj v uvodu je predsednik Slovaškega fantovskega okrožja v Mariboru g. Mirko Geratič v udarnem govoru podal izpoved slovenskih fantov, organiziranih v fantovskih oddelkih. Nato so nastopili mladci in člani a prostimi vajami, deklice pa s simboličnimi vajami; izveščani telovadci so nastopili na orodju. Vsa telovadna nastop je pričal, da so naši fantje-telovadci kljub dolgoletnemu prisilnemu odmoru še vedno na višini in da se lahko kosajo z vsemi drugimi telovadci, ki so imeli možnost, da so se v zadnjih letih izpopolnili in napredovali. Telovadnemu nastopu je prisostvovalo okrog 1500 ljudi, ki so navdušeno ploskali posameznim telovadnim točkam.

Po zaključenem telovadnem nastopu se je v Slovenskem domu, ki je simbol obsejnih slovenskih narodnih bojov in zmag, vršila prijetna in nepriljubljena narodna veselica, ki je trajala do odhoda mariborskega vlaka.

St. Ilj je bil in bo ostal trdna slovenska in katoliška postojanka ob naši slovenski in državni meji!

Konec novinarske razstave

Ljubljana, 12. septembra.

Letos je imela skoro do zadnjega jesenska razstava na velesejmu srečo z vremenom. Vseh prvih 9 dni je bilo izredno lepo vreme, tako da je bilo skoro nujno pričakovati poslabšanja. V resnici smo dobili zadnje tri dni jesensko vreme, pa še kar hladno obnem. Kakor je bil prvih 9 dni obisk dober, tako je bilo slabše zadnje dni, ko so morali ljudje iskati zatočišča po paviljonih. Mogoče je to komu le koristilo, saj je moral del časa ostati in gledati razstavo.

Danes je bila nedelja v znamenju harmonikarjev. Videlo se je, kako veliko zanimanje je v naši deželi za ta lepi instrument in kako se vedno bolj množijo številni mojstri na njem. Paviljon belokranjske kleti, kamor so se morali pred dežjem zateči visoka komisija, odlični tekmovalci in verno poslušajoča publika, je bil prepoln. Vse dopoldne so bile v njem izbirne tekme, ki so dale lepe rezultate. Glavna stvar pa je bila popoldne, ko se je tekmovaljevalo začelo ob 2 in je trajalo do pol petih. Pokazal se je zopet nov napredek naših harmonikarjev, katere so čakala lepa darila.

Med tem pa so bili številni obiskovalci prav pridno pri obhodu razstave, seveda je bilo največ zanimanja za glavni dve razstavi. Tiskarski stroji so bili tako privlačni, da so imeli razlagajoči strokovnjaki vedno dovolj poslušalcev. Tudi v našem paviljonu je bilo vedno dovolj ljudi. Misijonska razstava tudi danes ni izgubila na svoji privlačnosti.

Prišel je pa večer in izpraznile so se razstavne dvorane, ljudje so odhajali še na veselilni prostor, kjer je dež motil kupčijo zabaviščarjem. Žal nam je, da so tako hitro minili dnevi novinarske razstave, še bolj pa je lahko žal onim, ki so zamudili to priliko. Mnogo jim je lahko pokazala razstava in veliko truda je bilo položeno vanjo, tako da je zaslužila vse priznanje naše javnosti.

Razstava slovenskega novinarstva je imela namen proslaviti 140 letnico, odkar so izšli Vodnikove Novice (1797). Pokaže naj vse pot slovenskih časnikov od najkromnejših početkov pa do sedanje velike razgibanosti, ki je relativno največja v naši državi. Kdor je znal čitati številke na razstavi, je lahko videl, koliko Slovence čitamo in tudi tuji so nam morali priznati, kako velika je razširjenost tiska med nami. Razstava pa je pokazala tudi sedanje stanje, kako nastane list, koliko dela je v vsaki številki, ki jo dobite jutri na mizo. V razstavi smo imeli najprej zgodovinski oddelek z dragocenimi zakladi prvih Novic itd., za tem kipe in slike odličnih kulturnih delavcev in novinarjev ter častnega predsedstva razstave. Poseben oddelek je predočeval poročevalsko službo v nekdanih časih, posebno pa sedanje stanje, katero službo opravlja pri nas predvsem Agencija Avala. Skromen kloček je bil odmerjen tudi Novinarskemu domu v Ljubljani, katerega bomo kmalu začeli graditi. Nato so razstavile po-

samezne tiskarne svoje proizvode, zlasti Blasnika-tiskarna svoje stare tiske, Delniška, Merkur in Narodna tiskarna. Veliko zanimanje je pobudil tudi oddajni studijo na velesejmu, kjer so imeli poslušalci priliko, da vidijo ob blizu vse nastopajoče umetnike, katerih glasove so že tolikokrat slišali.

Drugi paviljon razstave je bil posvečen novinarstvom. Končnice naših panjev, naslovne strani starih knjig so zgovorno pričale, kako so naši predniki skušali podati dogodke ne samo v tisku, ampak tudi v sliki. Zraven so bile sodobne fotografije, sodobne karikature in višek moderne tehnike: klisarna jugoslovanske tiskarne v obratu. Zopet v drugem paviljonu je bil model tvornice papirja, naše večje tovarne, ki je bil tudi v obratu in pokazal, kako nastane za tisk važna surovina: papir. Inerati so važen sestavni del lista in tudi njih prikaz ni manjkal. Veliko zanimanje pa je pokazalo obširno za uredništvo in tisk Ljubljanskih novic 1937. Tu so se urejevali Novice 1937, tu so bili modernizirani tiskarski stroji tvrdke Chromos, tu so delali naši črni umetniki, tu so šle vsak dan v svet Novice kot prave in popoln dnevniki. Bili so tu moderni pripomočki čiščenja: od telefona do pisalnega stroja itd. Poseben paviljon je imelo za svoje liste naše podjetje. Ne govorimo o sebi, če zapišemo, da je bil paviljon prav lepo urejen in so ga obiskovalci prav radi ogledovali, pa tudi radi posegali po naših nagradnih številkah.

Misijonska razstava, res z ljubeznijo in strokovno urejena, nam je pokazala veliko kulturno delo naših slovenskih misijonarjev v daljni Indiji, pokazala nam je prav nazorno tanošnje življenje. Seveda pa ne smemo pozabiti še drugih razstav, ki so bile vse lepo urejene in so nam pokazale mnogo lepega, pa tudi posamezni razstavljalec so nam lepo pokazali svoje odlične proizvode.

Ko zaključimo poročilo o jesenski razstavi, ne smemo pozabiti velike počastitve, ki jo je doživela razstava slovenskega novinarstva s tem, da je pri svečani otvoritvi bil sam minister notranjih zadev, naš dr. Anton Korošec, ki je ob tej priliki tudi lepo poudaril pomen novinarskega stanu. Prav veliko počastitev pa je doživela razstava v četrti, dne 9. t. m., ko si jo je ogledala Nj. Vel. kraljica Marija, ki je s tem pokazala, da zna ceniti pomen te razstave.

Misijonska razstava „Indija“ bo podaljšana

Od vseh strani prihajajo želje, naj bi se veleznimiva indijska razstava naših misijonarjev D. J. na velesejmu podaljšala. Ta razstava je bila že doslej predmet posebnega zanimanja in so mnogi želeli, da bi si jo ponovno ogledali. Drugi niso mogli priti ob času velesejma v Ljubljano, pa bi jo vendar želeli videti. Zlasti pa želijo šole in razni zavodi, ki so začeli pozneje pouk, da bi jim bila dana priložnost, seznaniti se z bogatim gradivom ter razstave in spoznati ogromno delo, ki so ga napravili naši slovenski misijonarji v zadnjih letih v Indiji. Upoštevajoč te želje, je upravni odbor po naklonjenosti velesejskega ravnateljstva določil, da ostane misijonska razstava odprta še en teden, in sicer od nedelje 19. do vključno nedelje 26. septembra. Odprta bo vsak dan zjutraj od 9 do 12. popoldne od 3 do 6. Opozorjamo na to ugodnost vse občinstvo in obisk toplo priporočamo. Večje skupine naj se zaradi posebnega vodstva prijavijo na naslov: Bengalski misijon D. J., v Ljubljani, Zrinjskega 9.

„Klub neodvisnih“

Je večer dopoldne ob 11 odprli prostore Jakopičevega paviljona, kjer je v vseh štirih sobah porazmestil slike in kipe svojih devetero članov, od katerih je sleherni predstavljen z večjim številom svojih del. To so: Didek Zoran, Zdenko Kalin, Kregar Slane, Mušič Zoran, Omersa Niko, Pirnat Niko, Pregelj Marij, Putrih Karol, Sedej Maksim, ter gost iz Zagreba Šohaj Slavko. K otvoritvi so prišli mnogi odličniki in prijatelji umetnosti ter je predsednik kluba Niko Pirnat najprej pozdravil predsednika Narodne galerije g. Windišerjga, zastopnika prosvetnega oddelka na banki upravi g. Alberta Široka, načelnika mestnega kulturnega oddelka g. dr. Moleta, g. Govekarja kot predstavnika jugoslovansko-čehoslovanske lige, predsednika velesejskega g. Bonača, bolgarskega pesnika g. Panteleeva, predsednika Društva likovnih umetnikov g. Vavpotiča ter številne umetnike in ostale prisotne.

Nato je izrekel uvodno besedo slikar Mušič Zoran, ki je v skladu z nepričakovanim nastopom Kluba neodvisnih odločno, za uho k vsakdanjosti dneva privajeno skoraj drzno, toda premišljeno in odkritosrežno utemeljil umetniško gledanje mladih umetnikov, ki so se združili v novem klubu. Predvsem se je zaustavil na bližnji preteklosti slovenske likovne umetnosti ter njenih težnjah, nato pa poudaril osnove in začetna stremjenja, ki veže tovaršile v Klubu neodvisnih. »Vsi mi smo o slovenskem folkloru,« je rekel med drugim, »spoučeni samo s kopico velikonočnih razglednic, vse resnično narodno blago pa leži zakopano in neraziskano tam, kjer se je rodilo... Naš človek ima od trpljenja nabrekli žile, žuljave in hrupave roke. Tistemu medlemu nedolžnemu nasmešku pa se pozna grenka kaplja solina. Ni vedno praznik v slovenski zemlji — slovenski folklor je sestavljen iz delavnih dni, brez olepšanja.« Nato je označil svoj in tovaršile umetniški nazor: »Način našega ustvarjanja ni prikrievanje resnice, tudi ne predstavljanje naturalističnih oblik globoke realnosti, temveč je intenzivno poglobljanje realnosti same s tem, da poduhostimo mrtvo snov in ji dajemo izraza nove mladostne moči in sile... Umetnik ne more delati izven navzkrižij časa, v katerem živi. Vsi duhovni in socialni uplivi se v njem zgostijo in prelivajo v notranji lik, ki ga izraža na platnu ali v glini. Zato je nemogoče, da bi živel ločeno od celokupne vizije sveta in kosmosa, v katerem se izživlja. V njem je samo vprašanje, kako visoko se bo dvignil nad empirijo in v začetni širši dimenziji življenja, ki ga obdaja, kako se mu bo posrečilo izvleči se iz vsakdanjosti, kako bo znal poiskati višje intenzivnosti in globljega doživljanja.«

Z govorom je bila razstava otvorjena, na kar so si prisotni ogledali razstavljena dela, številne slike v olju, risbe ter plastiko v mavcu, bronu in glini. Razstava, ki bo trajala do 3. oktobra, bo odprta tudi v večernih urah ob električni razsvetljavi, ter bodo obenem nastopali tudi pevski umetniki. Tako je sinoči nastopila gđe. Vidaličeva, članica Narodne opere.

Krakov, 12. septembra. AA. V Krakov je danes prišel novi jugoslovanski poslanik Martinac. Spremljal ga je tajnik poslanštva in drugi. Poslanik se je podal v Vavci na grob Piłsudskega, na katerega je položil krasen venec.

Bolgarski pesnik Pantelev v Ljubljani

Na povratku s seje, ki jo je v Parizu imel pripravljani odbor Mednarodne federacije knjižničarjev zaradi kongresa, ki bo prihodnje leto v Bruslju, se je zaustavil v Ljubljani delegat bolgarskih knjižničarjev pesnik Dimitr Pantelev. Velik prijatelj Slovencev in ljubitelj slovenskih planin je že lani pripeljal večjo skupino bolgarskih turistov, ki so v spremstvu naših planincev bili na Triglavu, nekateri celo preplezali severno steno, ter si ogledali še druge vrhove Julijskih Alp in lepote gorenjskih jezer. Takrat je objavil Pantelev v reviji »Bolgarski turisti« Stirinajst strani dolg članek o slovenskih planinah, ki so mu bile priložene številne slike, ter marsikoga v Bolgariji s tem navdušil in mu izrazil željo, da jih obišče. Prav za prav je napisal več potopisov iz planinskega sveta za revijo, ki ji je že devet let urednik.

Toda Dimitr Pantelev, v službi bolgarskega parlamenta kot bibliotekar, je v prvi vrsti pesnik, ki je izdal že tri zbirke: prva je izšla leta 1925 pod naslovom »Strelec«, druga leta 1929 »Drvar«, 1933 pa je izdal »Okno«. V Ljubljani se je seznanil s slovenskimi umetniki, pisatelji in pesniki, tako z Otonom Zupančičem, Ivanom Pregljem, Pavlom Golio i. t. d. Predvsem je poudaril, da imajo Bolgari radi Slovence in da zlasti cenijo kulturo slovenskega naroda, ki je izredno visoka. Prve poglede v slovensko književno delo je Bolgarom omogočil pred štiridesetimi leti ustanovitelj bolgarske stenografije Slovenec Anton Bezenšek, ki je prevedel nekaj Prešernovih, Askerčevih in Gregorčičevih pesmi. Pantelev pa je zdaj pripravil članek o sodobni slovenski literaturi za »Bolgarske misle«, ki jo urejuje vseučiliški profesor Mihail Arnaudov, odlični poznavatelj folklorja. Za ilustracijo k temu članku je prevedel nekaj pesmi Zupančiča, Golice, Gradnika, Grudna, Frana Albrehta, Lovrenčiča, Seliskarja, Klopčiča in Franceta Vodnika.

Z zanimanjem si je ogledal tudi novinarsko razstavo na ljubljanskem velesejmu, ter namerala o tem tudi poročati. Prijazen in široko razgledani bolgarski pesnik Pantelev je izrekel prav tople besede o kulturnem prizadevanju Slovencev ter z velikim navdušenjem pripovedoval o svojih polih po slovenskih planinah. Ko ga tako pozdravljamo, vabimo njega in vse naše bolgarske prijatelje k ponovnemu obisku Slovenije, ki jim je tako draga. Saj se prav v tem času mudi pri nas tudi bolgarska pesnica Bagrijana.

Slovaški prosvetni dom v Smartnem v Rožni dolini

V Smartnem v Rožni dolini je bil večeraj na slovesen način blagoslovljen in izročil svojemu namenu Slovaški prosvetni dom. Istočasno je smartinski župnik gosp. Ozvalič proslavil 25 letnico, odkar župnišče v tem prijaznem kraju, dalje je bila 25 letnica fantovske in dekliške Marijine družbe. Smartno se je odloilo pri tej priliki v slavnostno oblačilo. Številni, zelo visoki mladi so pričali, da praznuje nekaj posebnega.

Ob 9 je bila služba božja. Daroval jo je odposlanec mariborskega knezoškofa stolni dekan dr. Cukala. V svečanih besedah je obrazložil vernikom pomen današnjega praznika. Med maso je dovršeno prepeval domači cerkveni zbor.

Po službi božji je gosp. dekan blagoslovil Slovaški dom, nato pa je duh. svetnik otvoril prosvetni tabor, pozdravil vse navzočne goste, predvsem zaslopnika bana, načelnika prosvetnega oddelka dr. Šušnika, odličnega smartinskega rojaka senatorja Smodeja, zastopnika dr. Mihe Kreka okrajnega načelnika dr. Zobca, celjskega župana Mihelčiča, zaslopnika mariborskega knezoškofa dr. Cukala in ostale odličnike. Nato je govoril viharjo pozdravljen smartinski rojak senator g. Franjo Smodej, ki je v svojem izklesanem govoru navduševal navzočne prosvetne borce, da bodo kljubovali vsem viharjem, ki lahko pridejo nad nas.

Nato je Pečnik Alojzij pozdravil goste in domačine v imenu domačega fantovskega oddelka. Kot zadnji je nastopil celjski župan g. Mihelčič, ki je obrazložil pomen novega prosvetnega doma, obenem pa omenil veliko moč, ki niso pozabili, da so Slovenci in sinovi kmečkih staršev.

Popoldanska proslava se je zaradi slabega vremena morala vršiti v prostorih novega doma. Člani fantovskega in članice dekliškega oddelka iz Celja so izpolnili s telovadbo popoldansko proslavo.

Prosvetni dan

pri Sv. Juriju ob Taboru

Sv. Jurij ob Taboru, 12. sept.

Današnji prosvetni dan v Sv. Juriju ob Taboru je pokazal, kako globoko so šentjurjani ohranili v sruu besede, ki jih je govoril v Celju naš pokojni knez Anton Bonaventura Jeglič. Kljub hudemu dežju so fantje in dekleta okrasili cerkev in Prosvetni dom. Skoro vse hiše so izobesile državne zastave, ob cestah so pa stali posebni slavoloki gostom v pozdrav. Sv. Jurij ob Taboru, ta lepa fara v Savinjski dolini, je bila danes vsa praznična in čeprav je močno deževalo, se je zbrala pred hišo g. župana Cukala množica ljudi. Tu se je ob 10 razvil sprevod, ki je šel po vasi proti župni cerkvi. Sprevod je bil zelo lep in pester. Na čelu spreveda so bili na konjih postavljeni fantje iz Savinjske doline z zastavo, za njimi pa so se razvrstili rudarska godba, člani v krojih z lepimi praporom, dekleta v narodnih nošah, 60 članov fantovskega oddelka, okrog 50 mladcev in dolga vrsta somišljenikov katoliške prosvote. Sprevod je med viharjem vzlikanjem kraljevskemu domu, vladi in našem voditelju krenil v cerkev, kjer je sprevode izšentjurjanski rojak, predsednik Prosvetne zveze, univ. prof. dr. Franc Lukman iz Ljubljane. Pri sv. maši je ob spremljanju orgel in godbe prepevala storo ljudske pesmi vsa cerkev.

Po sv. maši se je zbralo v veliki dvorani Prosvetnega doma veliko ljudi, da je bila dvorana nabito polna. Zborovanje je otvoril domači župnik g. Pečnik Jože, ki je v začetku spomnil navzočne prosvetne borce, da je 6. septembra obhajal Nj. Vel. kralj Peter II. svoj rojstni dan, nakar je godba zaigrala državno himno. Nato je prebral pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu-naměstniku, notranjemu ministru dr. Korošcu, knezoškofu dr. Tomažiču in banu dr. Natlačenju. Ljudstvo je vsem privedilo buren aplavz. Nato je prebral župnik pozdravno brzojavko ministra dr. Korošca.

Nato je dobil besedo predsednik fantovske podzveze prof. Bitenc iz Celja. V krepkih in jedrnatih besedah je govoril o nalogah naše mladine.

Popoldne so bile ob 2 večernice, nato pa akademija v Katoliškem domu. Telovadci so zelo spretno prodvajali vaje ter so želi za to živahno anlav.

Vode naraščajo

Ljubljana, 12. septembra.

Zadnje deževje je povzročilo nenavadno hitro porast vod na Ljubljanskem polju. Letos Ljubljana se ni bila tako visoka, kakor je zadnja dva dni, to je v soboto in nedeljo. Obnem pa so narasle tudi Sava, Gradaščica, Mali graben in druge vode. Na Barju naraščajo vsi potoki, vendar pa ni resneje nevarnosti. Hujše je pod Ljubljano. Polje proti Podgradu in Lazam je poplavljeno, preplavljene so tudi tako imenovane rige in pešpot je od Vevč dalje proti Zalogu in Lazam onemogočena. Pač pa morejo voziti še vozovi. Ljubljana je pri Zalogu narasla za 2 in pol metra nad normalo. Ljubljana se ne more odtekat, ker je Sava tudi narasla in za drži Ljubljano. Skode na polju ne bo posebne, ker so poljski pridelki po večini že pospravljeni in travniki pokošeni ter imajo tamkajšnji posestniki prav zanimive odre, s katerimi dvigajo ob času povodnj živino kvišku. Narasle vode so obdale tudi Perlesov in Plevnikov mlin pri Zalogu. Prebivalstvo pa je teh povodnji že vajeno in se ne razburja zaradi njih preveč. Nekaj skode bo že, toda ta nastane skoraj sleherno leto. Oblasti skrbno pazijo, da ne bo kdo izkoriščal te povodnji.

Z Barja nam še poročajo, da sta posebno narasli Iščica in Rošca, glavna dotoka Ljubljane. Voda je prestopila bregove, zlasti v Črni vasi in v Lipah. Tudi na Barju ni skode posebne, ker so kmetje otavo že pospravili, le za pašo bo neugodno. Uničeno bo tudi tisto zelje, kolikor so ga go-

Tretjeredniški tabor v Siški

Ljubljana, 12. septembra.

Spodnja Siška je bila danes prizorišče lepega verskega dogodka: člani slovenskega tretjega reda sv. Frančiška so imeli dopoldne svoj prvi tabor na slovenskih tleh. Slabo vreme je sicer preprečilo, da bi mogel biti ta tabor na prostem, toda v cerkvi se je zbralo toliko pripadnikov te ugledne cerkvene organizacije, da so skoraj napolnili cerkev, ki more vae sprejeti okoli 5000 ljudi. Tretjeredniški in tretjerednice so prišli od daleč, tako iz Stajerske, Dolenjske, Notranjske, Gorenjske. Med množico so prevladovali moški.

Malo pred 10 je prišel škof dr. Rožman, ki je bil od številne množice slovesno sprejet. Sledila je služba božja, pred katero je pridigal škof dr. Rožman. Njegov izkjučno verski govor je vseboval krasne misli o katoliški akciji. Naglašal je, da je sv. oče postavil prav očeta tretjega reda, sv. Frančiška, za patrona katoliške akcije. Sveti Frančišek nam mora biti vzgled, kako moramo biti katoličani pozitivno in v junaški. Škof dr. Rožman je nato daroval slovesno službo božjo. Ljudsko petje je učinkovito dvignilo sijaj službe božje.

Po službi božji je bil v prostorni cerkvi tretjeredniški tabor, ki ga je otvoril provincialni voditelj tretjega reda p. Odilo, ki je govoril o družini in o sv. Frančišku, ustanovitelju tretjega reda. Tretjeredniški štejejo danes v Sloveniji okoli 80.000 članov in so ogromna armada, ki mora med narod kot vneto množica za katoliško Cerkev, za krščanski duh in pa za katoliški tisk. Boriti se moramo proti brezvestnemu brezverskemu tisku.

Tretjeredniški tabor je nato pozdravil provincial p. Gracijan Heric v imenu slovenske frančiškanske province ter naglašal, da Frančiškovi ideali vodijo vse tri rede v idejah očeta sv. Frančiška. Tretji govornik je bil g. Ludovik Šef iz Zagreba. Očrtal je ideal tretjerednika, ki je usmiljen in dober. Naa veže edinstveni zgled sv. Fran-

senice pustile. Po cesti je še vedno možen normalen promet.

Iz Tacna nam poročajo, da je tam Sava 1,55 m nad normalo. Danes popoldne je Sava že pričela upadati, tako, da je nevarnost povodnji v Posavju odstranjena.

Maribor, 12. septembra.

Siloviti nalivi so povzročili v mariborski okolici precejšnje poplave. Tako je Pesnica že preslopila bregove ter zalila travnike in polja. Tudi Dravinja je začela poplavljal okrog Loč in Poljčan. Drava kar vidoma narašča ter se vali vsa umazana skozi mesto. O silnih nalivih v dravski dolini pričajo hlodi, deske in drva, ki jih nosi Drava skozi Maribor. Na Pristanu se je danes zopet razvil lov na plavajoči les ter so si nekateri čolnarji nalovili lepo zalogo drv in lesa za zimo.

Vazeniški most je plaval skozi Maribor

Kakor smo že poročali, je Drava zrušila leseni most, ki veže trga Vuzenico in Muto v dravski dolini. Ta most je v soboto popoldne okoli 4 nočila Drava skozi Maribor. Nekaj tramovja so položili iz valov že nad Falo. Ker pa imajo na Fali zaradi visoke vode zatvornice odprte, je reka naglo odnesla tramovje naprej proti Mariboru, kjer so bili na Pristanu o prihodu delov mostu že obveščeni ter so jih pridno lovili iz reke s čolni. Spravili so precej tramovja na breg, drugo pa je voda odneela naprej proti Ptuj.

liška, zgled neizmerne ljubezni, ki jo je pokazal povsod z vsem svojim bistvom in vsem stvarjem.

Velika množica je po teh govorih zapela pesem »Lepa si, roža Marija«.

Nato je govoril mlad dijak, član križarjev, ki je predvsem ostro govoril o brezverskem tisku in poizaval vse navzočne, naj bodo zvesti pospekovatelji katoliškega tiska, gajal pa je tudi napake v katoliškem tisku. Naglašal je geslo, naj bomo vsepovsod Slovenci in zvesti sinovi sv. katoliške Cerkve.

Ob petju cerkvenih pesmi, zlasti pa pesmi z evharističnega kongresa, je bil zaključen prvi slovenski tretjeredniški tabor.

Novi grobovi

† V Stožicah pri Ljubljani je umrl v soboto 11. septembra ob 1410 zvečer Ivan Cibej, zvan: nični drž. žel. v pokopju. Dolga bolezen, ki jo je potrpežljivo prenašal, mu ni vzela upanja, da se ozdravi. Toda prvo hladno jesensko vreme ga je nenadno položilo na mrtvaški oder. Rajni je bil blagega značaja, pošten in resnično priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Zapusča soprogo in pet otrok. — K večnemu počitku ga prenese danes, v ponedeljek ob 5. popoldne iz Stožic na farno pokopališče pri Sv. Juriju. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljeni preostali naše iskreno sožalje!

† V mariborski bolnišnici je umrla v starosti 71 let soproga upokojenega davčnega uradnika, gospa Franja Kramer. — V Nekrepetov ulici št. 4 v Mariboru je umrla smrt 25 letno soprogo tkalskega mojstra, gospo Kristino Kalundor. — Svetila pokojnicama večna luč!

Nesreča s samokresom

Brivec K. N. v Ljubljani je sinoči malo pred 7 čistil svoj samokres. Po nesreči pa se je samokres sprožil in strel je zadel v stegno dijaka Gašperšiča, starega 16 let, ki je pri njem na stanovanju. Gašperšiča so prepelali v ljubljansko bolnišnico.

Nedeljski sport

Ligine tekme za drž. prvenstvo:

Ljubljana : Slavija (Sarajevo) 2 : 1 (2 : 0)

Ljubljana, 12. septembra.

V današnji liga tekmi, za katero je vladalo zlasti med našim športnim občinstvom veliko zanimanje, je končno vendarle zmagala Ljubljana ter si osvojila dve dragoceni točki, ki sta ji za obstanek v državnem nogometnem prvenstvu nujno potrebni. Na igrišču Primorja se je nabralo okrog 1500 gledalcev kljub izredno slabemu vremenu, ki je močno uplivalo tudi na razvoj in potek igre. Tu je namreč cel dan močno deževalo in le v zgodnjih popoldanskih urah je naltv nekoliko ponehal, vendar je pa še ves prvi polčas igre precej prišlo. Igrišče je bilo zelo razmočeno, teren zelo blatnast in težak in tudi žoga je postala sčasoma zelo težka, kar je vse močno uplivalo na razvoj igre, ki bi bila brez dvoma na precej višji stopnji kakor je pa bila današnja. Zato so bili tudi gledalci danes manj razboriti, ker je bilo poleg deževnega vremena še precej hladno.

Par minut po trilettr na 4 se je pojavilo moštvo SK Slavije iz Sarajeva v naslednji postavi: Kostulović—Zagorac, Pavlič—Marjanović, Gjurovič, Kranj—Petković, Divčić, Salipin, Lehr, Matekalo.

Takoj za njimi so pritekli na igrišče igralci SK Ljubljane v telje postavi: Pogačnik—Hassl, Bertonec I.—Slapar, Pupo, Boncelj—Janežič, Lah, Bertonec II., Luce, Tičar.

Obema enajstoricama je sodnik Matančič iz Zagreba nekaj minut pred četrto uro dal znamenje za pričetek borbe.

Enajstoričar SK Ljubljane, ki je danes nastopil zopet v nekoliko pregrupirani postavi, je današnje zmago zaslužen izvajalca v svojo korist. Sicer med moštvi ni bilo v prvem polčasu opaziti nobene skupne igre, vendar je vsak zase postavil čelaga moža na svoje mesto. Temu pa niso toliko krivi igralci, katere se opetovano preizkušajo na raznih mestih, ampak oni činitelji, ki s temi večnimi poizkusi postavljajo našo enajstoričar pri vsaki tekmi v veliko nevarnost. Današnja sestava, četudi ni v vsem ugajala, je treba vsaj za jesensko tekmo pustiti takšno kakor je, saj se bodo fantje kmalu uigrali in potem bo šla stvar neprijetno gladkeje izpod rok. Videli smo pa danes kakor pri mnogih prejšnjih tekmah dve stari napaki: igralci oddajajo nesmiselno žogo in niti malo ne pomislijo, če je tam njegov soigralec na mestu in pa preveč so bojazljivi nekateri, vsled česar ne morejo, kadar startajo v nasprotnikom na žogo, iste dobiti. Ti dve glavni hibi je treba odpraviti potem pa več skupne igre v enajstoričar in naša Ljubljana nam bo predvajala nogomet, kakršnega si želimo videti in kakršen je potreben za zmago. Tega so naši fantje zmožni in bodo brez posebnih težko to tudi dosegli.

Posamezni igralci — kakor rečeno — so bili izvzemši malih izjem danes na svojem mestu. In še te izjeme ne veljajo za celo igro, ampak samo za prvo polovico. Najboljši je bil danes Hassl, ki je zlasti v prvem polčasu rešil precej košljavih situacij. Šel je na žogo v najbolj živahnih situacijah ne meneč se za nasprotnika. To je njegova odlika, katere pri večini naših igralcev pogrešamo. Stane je vreden drug svojega prej omenjenega branilca in je danes tudi on igral prav dobro. Pogačnik je golu ni imel dosti opraviti, gol, ki ga je spustil, je bil neobranljiv, ubranil pa je tudi strel, katerega marsikateri golman ne bi. V halfliniji so bili vsi trije ves čas zelo pridni, vendar ne vsi enako uspešni. V prvi polovici igre so igrali bolj defenzivno, dočim so bili v drugi polovici dobro povezani tudi z napadom. Pupo je bil nekoliko prepočasen, sicer pa dober, Slapar pa v drugi polovici najuspešnejši, in tudi Boncelj je dobro delal. O napadu pa ni dosti povedati. Igral je raztrgano in streljal nesigurno ter včasih iz čisto zrelih situacij pošiljal žogo med oblake. Vendar se nam zdi, da bi bilo to petorico obdržati nespremenjeno za bodoče tekme, kljub temu, da nam danes ni serviralna one igre kakor je marsikdo pričakoval. Tičar je danes še najmanj pokazal, četudi je zabil prvi gol. Dobro se je obnesel Luce, ki je bil zelo pridni, Pepček pa je nekoliko hoteč. Kadar bo to odpravil, bo napad mnogo pridobil. Lah je še vedno stari bombardier, katerega se bo zelo pogrešalo, kadar bi zapustil napadalni kvintet. Janežič tvori hitro in prodorno krilo, samo včasih preveč okleva.

V Sarajevski Slaviji sta manjkala danes dva najboljša igralca, ki menda iz službenih ozirov nista mogla potovati v Ljubljano. V tej enajstoričar se je danes najbolj odlikoval branilec Zagorac, ki

je tvoril s svojim sosedom Pavličem oviro, ki je delala našemu napadu veliko preglavice. Je to bolj vigrana enajstoričar kakor naše moštvo, vendar kljub temu ni mogla dosti opraviti. Imajo pa vsi igralci boljši štart kakor naši in gredo na žogo s polnim članom, česar pri naših pogrešamo. To je edini plus, ki ga imajo oni pri današnji igri, kateremu so pa naši parirali z veliko požrtvovalnostjo in pridnostjo. Še pri podajanju in pri kombinacijski igri so bili za spoznanje boljši od naših in to bi bilo vse, kar je o Sarajevčanih povedati v današnji igri.

Kratek potek igre: Začetni udarec ima Slavija, potem pa je obojestransko nervozno otepavanje, tako, da je bila igra cel četrt uro zelo medla in dolgočasna. V 13. minuti ustvarijo Sarajevčani zelo nevarno situacijo pred domačim golom, a žoga je šla k sreči v avt. Ljubljana se je počasi znašla in ustvari v 24. minuti košljivo situacijo pred golom Slavije. V 29. minuti poda Žitnik lep predložek Tičarju in ta pošlje žogo neubranljivo v mrežo. Po stanju 1 : 0 za Ljubljano domači igralci še vehementneje napadajo. V 33. minuti sledi kornar proti Ljubljani, ki stanja ne izpremeni. V 43. minuti pošlje še Pepček žogo v mrežo Slavije po kombinaciji iz Bonceljevega prostega strela, in prvi polčas konča z 2 : 0 za Ljubljano.

V drugem polčasu odloži Ljubljana igro, ki je bila takoj v začetku mnogo živahnješa kakor v prvi polovici. Ljubljana pride takoj pred gol Sarajevčanov, katerih svestiše je bilo v veliki nevarnosti. V 6. minuti sledi kornar proti Slaviji, ki ga Ljubljaničani niso izrabili. V 10. minuti strelja Zagorac iz daljave 16 m prosti strel in žoga obišči v mreži, kljub zidu ljubljanskih igralcev. Stanje 2 : 1 za Ljubljano, ki se več ne izpremeni. Ljubljana potem še bolj pritiska in je stalno pred golom Slavije in ne izlazi drugega kakor kornar v 27. minuti, ki pa ji ni nič koristil. Zadnjih 15 minut je Ljubljana iz praktičnih razlogov uvedla zavlačevalno in defenzivno igro iz katere se je izcimil v 44. minuti še en kornar proti Slaviji in kmalu nato sodnik odžvižga tekmo.

Sodnik g. Matančič je sodil v splošnem dobro in zelo objektivno. S svojimi prerogozornimi odločitvami je mnogokrat zaustavljal igro, in preveč se je spuščal v debato z igralci.

BSK : Jugoslavija 3 : 0

Belgrad, 12. septembra. m. Kljub slabemu vremenu je današnji derby spravljal na igrišču BSK nad 8000 gledalcev, katerim pač ni moglo biti žal, ker so videli tekmo, v kateri ni manjkalo golov, brez katerih sicer športno občinstvo ne more biti zadovoljno. Bivši državni prvak je nastopil z Valjarevičem kot vodjem napada, ki je danes res dobro vodil svoj napad in ima sam največ zaslug za lepo zmago nad Jugoslavijo. Kljub zmagi pa BSK ni popolnoma zadovoljil. To velja zlasti za levo stran napada z Vujađinovićem in Miloševićem, ki nista dala pričakovane igre. Obramba BSK je bila znatno ojačena s Stevovičem, ki se je vrnil iz Francije in bil pravi zid proti napadam Jugoslavije. Jugoslavija ni igrala tako slabo, kot bi to izgledalo iz izida. Nasprotno, njeno moštvo je igralo dobro in se je trudilo, da bi popravilo izid. Krivdo za gole pa ne nosi njena obramba. Goli so bili neubranljivi. Jugoslavija je imela nekaj lepih prilik za gole, njen napad pa tega ni izkoristil radi energične intervencije ostre obrambe BSK, deloma pa radi neresne pri streljanju. Vsi trije goli so padli v prvem polčasu. Gole je dal dva Valjarevič v 2. in 28. minuti prvega polčasa, ter Marjanović v 40. minuti. Zmaga BSK je zaslužena, ker je bil terensko nadmočen zlasti v prvem polčasu ter se je tudi predalil kot vigranejša moštvo. Sodil je dobro sodnik Podupski iz Zagreba.

Hašk : Gradjanski 2 : 2

Zagreb, 12. septembra. Igra je bila vredna svojega pomena ter je bila večkrat vznemirljiva, živahna in zanimiva ter tehnično na višku. Rezultat je zelo razen.

Hajduk : Concordia 4 : 2

Split, 12. septembra. Zagrebčani so se uspešno držali do 30. minute drugega polčasa, nakar so zelo popustili. Gledalcev je bilo okrog 1500.

Mariborski šport

Prvenstvo v dežju in lužah

Maribor, 12. septembra.

Danes so bile v Mariboru na sporedu kar štiri prvenstvene tekme. Pardonno deževje je posteno namočilo vsa igrišča ter so se igralci precej vozili na epoklečnem terenu.

Dopolodne sta bila na Stadionu nasprotnika Slavija, Pobrežje in SK Ptuj. Slaviji je uspelo valed nemogoče obrambe Ptuj ž v prvi polovici igre doseči visok rezultat 6 : 1. Po odmoru pa Ptuj ni bilo več na teren. Tekma se je pričela s polurno zamudo valed odsotnosti sodnika Koniča. Pri blagajni je bilo skupno nabranih 15 din na vstopnini! Popoldne so igrali na Stadionu in na igrišču Rapida.

ZELEZNIČAR : GRADJANSKI (ČAKOVEC) 4:1 (2:0).

Zaslužena zmaga Zelezničarja. Gradjanski se je do zdnjega boril. Zelo dober je njihov golman. Živahna in izredno fair igra. Nove moči 2. (desno krilo in levi half) so se zelo lepo uveljavile. Občinstva zaradi dežja okoli 200.

Na igrišču Rapida

RAPID : ISSK MARIBOR 6:3 (4:1)

Izid je previsoko izražen. M. je imel slabo obrambo, na polju pa je bil popolnoma enakovreden nasprotnik. Napad je igral taktično zgrešeno, ker je forsiral igro notranjega tria, namesto prodora preko kril. Igrišče je zelo slabo. R. je bil zelo dober in je mnogo streljal, kar je odločilo tekmo. Sodil je g. Jančič. Gledalcev tudi okoli 200.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno in deževno vreme skoraj po vsej kraljevini. Veter bo imel v glavnem severozapadno-jugovzhodno smer. Temperatura bo še nadalje padla.

Raketo bodo izstrelili na luno. Ameriški profesor Godard pripravlja veliko senzavijo. 15 let se je bavil z načrti, kako bi z izstreljeno raketo dosegel luno. Izdelal je posebno napravo, pritegnil kot strokovnjaka pa tudi Lindberga in je uverjen, da bo dosegel svoj namen. Dne 12. majnika 1938 namerava sprožiti raketo, ki bo po njegovih računih po preteku več ur dosegla drugi svet — luno. Profesor je uverjen, da bo s primernimi pripravami možno opazovati, kako bo raketa dosegla lunino površino.

Okrogli novci se poslavljajo. Za enkrat šele v Angliji. Tam je namreč vlada dala kovati denar, ki se od dosedanjega udomačenega razlikuje. Denar bo oglat in ne več okrogel. Imel bo dvanaest oglov. Sicer pa je bil tak denar že nekoč v robi in to v zgodnjem srednjem veku.

Osebe, ki so prišle v leta, se zanimajo za nauk o artrizmu, boje se vseh bolečin, katere povzroča revmatizem v sklepih in mišicah, stalne neuralgije ali, kar se česče ponavlja, žolčnih kamnov, bolečin v ledvicah, protina, migrene, debelosti, naduhe itd.

Zaradi tega je potrebno, posebno za onega, ki je že prekorajil petdeseto leto, odstranjevanje nakopičene sečne kisline, katere pomaga razvijanju artrizma.

URODONAL je priporočen od višjih zdravniških krogov kot razkrajalec sečne kisline.

URODONAL

olajšava izločevanje strupov iz organizma

Etablissement Chatelain

dobavitelj pariških bolnišnic.

22 velikih odlikovanj!

Pariz.

Oglas reg. pod Šst. 14.037/34.

Dobiva se v vseh lekarnah. Glavni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo: »STERILAB«, angleški kemijsko-farmaceutski laboratorij Braće J. Jovanovića, Beograd, Knez Mihajlova ulica 33. — Telefon 22-295.

Reševanje rebusa v podvezi

Ker so se popoldne pripravljale hude reči, se je podveza že dopoldne spravila na reševanje prvenstvenega rebusa. To pot so se vitezi poskakujega usnja spoprijeli na dveh terenih, tam zadaj za Krčonom in v »Medprojuju. Nebo je obema prireditvama še kolikor toliko prizanašalo. Vendar je bilo tu pa tam kljub vsemu vendarle odpreti dežnik. Ob ranih dopoldanskih urah seveda ni bilo pričakovati na igriščih obilne udeležbe. K obema prireditvama so prihiteli le najožji prijatelji klubov, ki so skušali obrniti srečo na svojo stran.

Tam na viški planjavi sta si zagodila kot prva Mars in Kranj. Zadnjič so Marsovi zagostali Kranjčanom, danes pa so Kranjčani pokazali Poljanecem, kaj premorejo, če se resno zagrijejo. V prvenstveni tekmi so se za prijateljsko pošteno revanžirali in pokazali, da tudi gorenska metropola ni kar takele od muh.

Kranj : Mars 2 : 0

Sploščka je bila podobna, da bodo Marsovi Kranjčane pošteno premikastili. Nevzdržno so valili napad za napadom proti kranjskim vratom. Ali — kmalu so se stvari obrnile. Vso iniciativo je vzel v roke Kranj, ki je pošteno gospodaril: začuda pa le pred golom, kajti na terenu so prav za prav Marsovi »avirali«. Dva srečna gola sta gostom s severne strani naklonila zmago.

Za prvina dvema sta pomerila svoje moči Jadran in Reka. Zgodilo se je veliko čudo: Jadran je porazil na svojem terenu enajstoričar Reke. Porazil zaslužen.

Jadran : Reka 2 : 1

Reka se je v začetku nekajkrat nevarno poglala proti jadranskemu голу, vendar brez uspeha. Pozneje se je Jadran pošteno razmahnil. Z dvema efektnima goloma si je preskrbel dve točki. Igra je bila tipično prvenstvena, kvalitativno pa ni pokazala dobrega nogometa. Sodnik je bil na mestu.

Na igrišču v »Medprojuju se je bil hud boj. Svoboda se je spoprijela s Slovanom in ga pošteno počila, da je že zadnji čas za urejevanje moštva.

Svoboda : Slovan 5 : 2

Slovan je dobrih petnajst minut diktiral tempo, ki mu je pozneje podlegel. Svoboda je igrala tako kakor ponavadi: brez velikega zumovanja, trdo in preprosto, toda varno. Nekoliko ji je olajšala delo poleg halflinije tudi še šibka Slovanova obramba. Slovan je poskušal z naglimi prodori po krilih. Svoboda pa je forsiral igro v triu. Njena meloda se je boljše obnesla, saj je prinesla dve točki v tako izdatni in prepričljivi maniri kot se je ni bil nadejal niti njen najožji simpatizer.

Vse tri današnje dopoldanske tekme so pokazale dokaj roven, zato pa živahen nogomet. Klubi, ki se letos bore za podvezo prvenstva, jemljejo borbo mnogo resneje kot je jemala lanskeoletna konkurenca. S to svojo ambicioznostjo pa hkratu naganjajo starejše klube, da se morajo boriti.

Atletske tekme

vojsk Male zveze

Praga, 12. septembra. AA. ČTK poroča: Vojni minister Mahnik, ki je prisostvoval prvemu delu športnih tekmovalj vojaških reprezentance držav Male zveze v Hradcu Kralovem, je večerj odpotoval v Pardubice, kjer je danes prisostvoval nadaljnjim tekmovaljem. Pred odhodom se je še udeležil kosila, ki je bilo prirejeno na čast vojaškim delegacijam držav Male zveze. Zastopal je predsednika republike. Obeda se je udeležilo tudi mnogo članov češkoslovaškega parlamenta ter zastopniki civilnih in vojaških oblastev in častni karji. Pri tej priliki je imel minister Mahnik govor, v katerem je poudaril, da dokazujejo tudi sedanja športna tekmovalja vojaških reprezentance držav Male zveze, kako solidna, silna in nepremagljiva je zveza teh držav. Dvignil je čašo na zdravje šefov vseh treh zaveznških držav in po veljupkov njihovih vojaških sil. Sinotič pa je občinska uprava v Hradcu Kralovem priredila v čast jugoslovanski in romunski delegaciji posebno večerjo.

Lahka atletika v Celju

Celje, 12. septembra.

Danes opoldne je bil na igrišču SK Jugoslavije na Spodnjem Lanovžu lahkoatletski meeting SK Jugoslavije. Zaradi razmočenega igrišča so vse discipline niso izvajale. Udeležili so se člani klubov Jugoslavija, SK Planina iz Ljubljane in Amater iz Trbovelj. Izidi:

Tek 100 metrov seniorji: 1. Šuster (Amater) 11.8, 2. Polokar (J) 12, 3. Jarc (Planina) 12.4.

Tek 100 metrov juniorji: 1. Salehar (Pl.) 12.4, 2. Vider (Pl.) 12.7, 3. Bajc (Pl.) 12.8. Izven konkurenca je Marko tekel 12.2.

Met krogla seniorji: 1. Osetič (J.) 12.64 m, 2. Bee (Amater) 8.88, 3. Dobnik (J.) 8.64.

Met krogla 5 kg juniorji C: 1. Vider (Pl.) 12.71, 2. Vlado (J.) 12.17 in 3. Jančič (J.) 10.28.

Met krogla 4 kg juniorji B: 1. Bajc (Pl.) 9.70, 2. Butinar (J.) 8.64 in 3. Bokal (Pl.) 7.82.

Tek 5000 m: 1. Končan (J.) 18.5448, 2. Bee (J.) 19.1112.

Tek 1500 m juniorji C: 1. Košir (Pl.) 4.4224, 2. Šoster (J.) 4.4712, 3. Božič (J.) 5.20.

Škok v višino juniorji C: Salehar 1.50, 2. Marko 1.50, 3. Bajc 1.45.

Slabo vreme je krivo, da izidi niso boljše. Voda sta tekmovalje zvezna sodnika g. Kočmur in Savo Sanci.

SK Celje : SK Atletiki 3 : 1

Celje, 12. septembra.

Pred okrog 300 gledalci sta danes nastopila gornja kluba v prvenstveni tekmi, ki jo je Celje odločilo v svojo korist. Sodil je g. Camernik iz Ljubljane, ki ni imel tekme trdno v svojih rokah. Zlasti proti koncu so se odigrali na igrišču incidenti, ki gredo največ na njegov račun. Tekma se je končala tudi dve minuti pred koncem, ker je občinstvo vdrlo na igrišče.

Dr. Stojadinović govori v Vel. Kikindi

Velika Kikinda, 12. septembra. AA. Danes

dopolodne sta prispela sem predsednik vlade in minister za zunanje zadeve dr. Milan Stojadinović ter minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetković. V slavnostni dvorani občinskega doma je bila popoldne širša konferenca prvakov JRZ iz Velike Kikinde in okolice. Delegati stranke so dvorano do kraja napolnili. Burno so pozdravili predsednika vlade dr. Stojadinovića in ministra Cvetkovića, ko sta prišla na konferenco. Oba državnika sta pozdravila predsednik mladinske organizacije JRZ dr. Milan Budišin in predsednik občine Ugoreica Budišin. Po njunih pozdravih govorih sta govorila predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in minister Cvetković. Prisotni so predsednika vlade ponovno prekinili z viharimi ovacijami ter vzklikanjem JRZ.

Politični labor mladinske JNS

Ljubljana, 12. septembra.

Danes je bil v Ljubljani zbor mladinske JNS, na katerega je prišlo okrog 150 jenesarskih mladincev. Po Selenburgovi in Aleksandrovi cesti so se razvil resne sprevode, ki se ga je udeležilo kakšnih 50 ljudi. Semintja je kdo zakrčal »živjo« dr. Kramerja. Najbolj zanimivo pa je to, da so bili v sprevodu v večini sami stari komodni gospodje, ki se po našem mnenju ne morejo šteti med mladino. Če se pa čutijo mlade, pa naj bodo med njimi! Levicearska mladina je nameravala sicer pogovor iz oči v oči z jenesarsko mladino, pa je policija preprečila ta obracun. Mladina JNS si je potem, ko je krepko zabavljala čez dr. Korošca in vso vlado, mogla mirno ogledati velesojem in se voziti na toboganu in vrtuljaku, nihče je ni nadlegoval. Samo na Gospoščevski cesti je bil neki preveč navdušeni mladi pristaš JNS posvarjen od stražnika, da tako grdo vendar ni treba zabavljati čez ministrice notranjih zadev!

Razstava znamk v Belgradu Razboriti filatelisti

Belgrad, 12. septembra. m. Danes ob 11 dopoldne je bila v prostorih belgrajske pravne fakultete otvorena prva jugoslovanska filatelistična razstava. Otvoritvi so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja major Prošnek, prometni minister dr. Spaho in minister za ptt. dr. Kaludjerčić. Iz Ljubljane je prišel na otvoritvi dr. Grasselli, podpredsednik Društva filatelista.

Po sodbi belgrajskega tiska je razstava zelo slabo organizirana. Popoldne je prišlo pred razstavo do preprirov in pretepor. Za razstavo samo je zanimanje zelo majhno, zato so prireditelji sklenili, da bodo nove razstavne poštne znamke prodajali samo na razstavi. Zaradi tega so nastali v gneči pred razstavo prepri, tako da je morala poseči vmes policija in napraviti red.

Razstava konj v Belgradu

Belgrad, 12. septembra. m. Danes je bila na dirkališču na Čukarici otvorena razstava konj, nad katero je prevzel pokroviteljstvo Nj. kralj. Viz. knez namestnik Pavle. Razstavo je otvoril kraljevski namestnik dr. Radenko Stanković, navzoči pa so bili tudi trgovski minister dr. Milan Vrbanič, finančni minister dr. Letica, poljedelski minister Svetozar Stanković, maršal dvora Čolak-Antić in drugi. Pomočnik poljedelskega ministra Milan Novaković je imel daljši govor, v katerem je naglasil pomen konjereje za naše kmetijstvo. Na razstavi je 393 konj, od tega kmečke pasme 214, 72 konj pa je iz zasebnih konjušnic, 80 pa iz države. Po njegovem govoru je govoril poljedelski minister Stanković, ki je zaprosil kraljevskega namestnika, naj proglasi razstavo za odprto. Minister Stanković je v svojem govoru tudi rekel, da je v Jugoslaviji skoraj 1,220.000 konj. Po otvoritvi je bil mimohod konj.

V Nürnbergu

Nürnberg, 12. septembra. AA. V poslednjih 8 dneh je prispelo v Nürnberg 970.000 ljudi. Za prevoz tolikoga števila potnikov je bilo potrebnih poleg drugih prometnih sredstev in rednih vlakov še 1500 posebnih vlakov.

Primorske vesti

Italijansko-jugoslovanska trgovina

»Berliner Tageblatt« poroča o rezultatih prvega sestanka italijansko-jugoslovanskega gospodarskega odbora in piše med drugim: Trgovina med Italijo in Jugoslavijo se ne more tako hitro razviti, ker je na gospodarskem polju treba delj časa za spremembo pravca kakor pa na političnem ali pa kulturnem polju. Italija je v prvih petih mesecih letošnjega leta uvozila iz Avstrije 214.000 ton gradbenega lesa, iz Jugoslavije pa samo 55.500 ton. Avstrijska industrija se je prilagodila italijanskemu tržišču, jugoslovanska pa računa z željami nemških in angleških kupcev. Govori se, da se Italijani zanimajo za jugoslovansko železno blago, Jugoslavija pa stremi za tem, da usmeri svojo trgovino v one države, kjer so devize svobodne. Jugoslovanska tekstilna industrija se vedno bolj razvija, uvoz tekstilnega blaga, za katero se zanima Italija, pa silno pada. Jugoslavija ne more več kupovati italijanskih tekstilov v velikih množinah in to je verjetno eden glavnih vzrokov, da se trgovanje med tema dvema državama ne more tako hitro razviti. Kljub vsem težavam pa se je po italijanskih uradnih statistikah trgovina z Jugoslavijo v letošnjem letu zelo povečala, če primerjamo z lanskim letom. To je pa verjetno vse, kar se je moglo doslej pač doseči.

O goriški pokrajini

Dr. Edmond Candutti je napisal v »Bollettinu mensile del Consiglio provinciale delle Corporazioni« članek o goriški pokrajini, iz katerega posnemamo:

Goriška pokrajina meji na tržaško in videmsko. Na severovzhodni meji na Jugoslavijo v dolžini 218 km. Po katastrskih podatkih meri goriška pokrajina 2701.62 kvadratnih kilometrov in zavzema približno ves vodni bazen Soče in njenih pritokov. V smeri sever-jug je dolga 65 km; višinske morfološke in geološke razlike povzročajo zelo različne klimatske in poljedelske razmere. Zaradi teh razlik in težko moremo pokrajino razdeliti na šest delov, ki se zelo razlikujejo med seboj po različnih pogojih za gospodarstvo kakor tudi za naselitev. Alpeki del zavzema gorske skupine Kanin, Mangart, Triglav, okolično Črna gora in Cerkljansko. Predalpska cona se razprostira na severnem vznožju Mije, Matajurja, na Kolovratu in zavzema gorati predel med deželno upravno mejo in srednjim tokom Soče. Visoki Kras zavzema banjško visoko planoto, Trnovsko planoto in Hrušico. Nizki Kras obsega gričasta Brda, vipavsko dolino in končno »krajino južnozpadni del te doline, ki jo je lahko smatrati kot začetek padsko-beneške nižine. Veriga Juljskih Alp je odprta proti morju in je pod vplivom južnozpadnih vetrov. Ta veriga združuje vlogo in padavine so zaradi tega precejšnje. Zaradi pogostega in rednega deževja ter drugih padavin, je dežela bogata na vodah in rekah. Tudi glede vodovja je etanje dokaj različno med raznimi deli dežele. V alpskem delu je mnogo vodnih tokov in hudournikov. V tem delu od 1000 do 1500 m visoko in naprej je število vodnih izvirkov vedno manjše. Predalpskemu predelu manjka važni vodni toki in glavna reka je Nadiža. V gričastem predelu so vodni toki hudourniškega značaja. V poletnem času nastaja tu zaradi močnega izhlapevanja večkrat suša. Brda nimajo razen depresije pri Prevali važnejših voda.

Značilna je vipavska dolina zaradi bližnjega Krasa. Vodovje Trnovske planote in Hrušice prieka pod zemljo v vipavsko dolino. Zato je Vipavščica v začetku srednje velika reka. Vodovje Krasa je zelo revno in se omejuje le na podzemeljske,časne studence, požiralnike, kraške vire, ki nastajajo ob nepropustnih peščenih plasteh. V dolini aluvialnega značaja nastanejo navadno ponikalnice ravne smeri s požiralniki, reka se potem pojavi v nižinskem delu.

Goriška dežela je razdeljena takole: nižinski gozdno-travniški del (28.938 ha), travni pašniki in travniki 110.722 ha, sadovnjaki in vinogradi 5.984 ha, gozdovi in kistanjevi nasadi 82.730 ha, neobdelane zemlje je 25.296 ha.

Travniki in pašniki so po večini v alpskem delu in v nižjem Krasu, gozdovi pa v predalpskem predelu in visokem Krasu. Razno drevje po gričevnih predelih, vsajeno drevje pa v nižini.

Za določitev klime ni važna samo višinska razlika, ampak tudi to, kam so obrnjene doline in kje ležijo bivališča. Tako je tudi klima v isti coni različna. V alpskem in predalpskem predelu je zima mrzla in suha z ne prehudimi vetrovi, poleti pa je zmerno toplo z jesenskimi deževjem. V kraškem delu, kjer vplivata široko in burja, so poletja vroča in suha, zime pa mrzle s pogostimi snežnimi zameti. Gričasti del je obvarovan pred severnimi vetrovi in je klima tam mila. Nižinski del je v tem oziru precej enak gričastemu delu.

Rebrčan: Spomini koroškega študenta

(Koniec)

Hranim pismo z dne 24. decembra 1930, ki mi ga je pisal na moje čestitke k njegovi 70-letnici. Med drugim piše: »Ako mi določi božja previdnost še osmi križ, ne bo težji kakor je bila večina minulih sedem. Polovico mojega skrbni polnega življenja sem daroval v neprestanih hudih bojih za pravice slovenskega naroda na Koroškem, toda nobeden teh bojev ni bil hujši in noben križ ni bil tako težek in duhovno, kakor je bil moj beg iz domovine.«

Grafenauer je doživel tudi v pregnanstvu mnogo bridkega. Grenka smrt ga je rešila, še preden je doživel osmi križ.

Zivo se še spominjam, kako je rajni potegnil v deželnem zboru v Celovcu nemškega poslanca dr. Angererja, ki je bil po mišljenju strasten Vse-nemec. Ko je pri neki priliki v deželnem zboru koval Nemce v nebesa, kakor bi bili oni edini narod na evetu, je Grafenauer nekaj časa poslušal, a nekaterikrat navihal brke, nato pa vstal in rekel: »Gospod profesor, vi poznate vendar v Sv. pismu popis, kako je ustvaril Bog svet.« Dr. Angerer ni vedel, kaj naj bi odgovoril. Nato je spregovoril Grafenauer: »Kaj ne, v Sv. pismu je zapisano: V začetku je ustvaril Bog nebo in zemljo?« Angerer se bolj napeto gleda, nekoliko pokima, ne vedoč, kam Grafenauer meri. Le-ta pa se zvito nesmešno in reče s povzdignjenim glasom ob splošni napetosti: »Če bi vi, gospod profesor, pisali Sv. pismo, bi gotovo bilo zapisano: V začetku je ustvaril Bog nebo in zemljo — in Nemce.« Bučen smeh je sledil tej zafrkaciji. Grafenauer se je usedel in si zopet navihal brke. Angerer pa je zardel kakor rak in — umolknil.

Dva požara v eni noči v goriški okolici. V bližini Renč je pred dnevi pri posestniku Francu Lukežiču okrog polnoči nenadoma izbruhnil ogenj na seniku. Domači in sosedje so se na vso moč trudili, da bi pogasili, pa niso uspeli. Tudi goriški gasilci, ki so prihiteli na lice mesta, niso mogli preprečiti, da ne bi zgorel še hlev. — V isti noči in skoro ob istem času je začelo goreti pri Andreju Ternovcu v Zagorju pri Grgarju. Tudi tu so bili domači gasilci brez moči proti sili ognja. Poklicati so morali goriške gasilce, ki so zabranili, da se požar ni razširil na sosedne hiše, Ternovčeve hiše in hleva z mrvo in poljedelskimi orodji pa niso mogli rešiti.

Žitna bitka. Centralna vlada je določila 20 ti-soč lir za nagrado, ki naj jih goriška pokrajinska komisija za pospeševanje žitnih pridelkov razdeli med kmetovalce, ki bodo odlikovani. Žitna pokrajinska komisija sama pa je določila v enak namen za odlikovance med malimi poljedelci 2500 lir, ki se razdele kot nagrade.

In zopet žganje. Včasih in tudi še sedaj je slišati marsikje ostre besede in težke obsodbe na račun nesrečnežev, ki se vdajo žganju. Pri nas se o žganjeveh zelo malo govori, tem več imajo pa oblastva dela z onimi, ki ga skrivaj kuhajo, in z onimi, ki ga potem tihotapsko razpečavajo. Gotovo ne mine teden, da bi se ne vršila pred goriškim sodiščem kakšna obravnava proti žganjarskim tihotapcem iz enega ali drugega predela dežele, koliko takih »zadevcev« pa usahne v pesku, to ve samo ljubi Bog. Pred dnevi so goriški finančni organi javili sodniji radi kuhe in razpečavanja žganja tri krivce: Ivana Kumarja iz Šmartna, Lojzeta Gravnerja iz Števerjana in An-gelo Mohorč iz Dolenj.

FOTOAMATER

Od negativa do pozitivna Ustaljevanje, izpiranje, sušenje

Ko je negativ razvit, je še vedno občutljiv za svetlobo, kajti v razvijalcu je počrnel samo majhen del srebrnega bromida v črno srebro, večji del pa je ostal neporabljen, ter ga moramo zaradi obstojnosti negativa na svetlobi odstraniti iz plasti še pri temnični svetilki. Če bi tega ne storili, bi neosvetljeni srebrom bromid pod učinkom svetlobe polagoma počrnel in razvito negativno sliko s tem uničil. Odstranimo ga v raztopini natrijevega tiosulfata, ki ima lastnost, da nerazkrojeni srebrom bromid raztopi, ne da bi pri tem uničil črno usedlino srebra, iz katere sestoji negativna slika.

Ustaljevalno kopel nastavimo po sledečem predpisu:

1000 ccm

voda

natrijev tiosulfat (fiksirni natron) 200 g

kalijev metabisulfat 20 g

Kalijev metabisulfat preprečuje učinkovanje iz razvijalne skodele v ustaljevalec prenešenih ostankov razvijalca ter ohranjuje s tem čistočo ustaljevalne kopeli in negativov, obenem pa odstranjuje iz negativnega tvoriva tudi protiotretni sloj, dočim na ustaljevalni proces sam nima nobenega vpliva.

Neposredno po razvijanju je potrebno kratko izpiranje negativna. Zadostuje nekaj sekund. Po izpiranju položimo negativ s plastjo navzgor v ustaljevalno kopel ter skodele z ustaljevalcem samo v začetku ustaljevanja nekoliko zbijemo. Kdor razvija v dozah ali tankih, lahko plošče in filme v istih dozah in tankih tudi ustaljuje. V svežem ustaljevalcu postane negativ kmalu v prosojno čist, vendar s tem še ni zadostno ustaljen ter mora ostati še dalje v kopeli. Med raztapljanjem srebrnega bromida v ustaljevalcu nastane namreč prehodno nekaj kemičnih spojin, ki so v vodi ali sploh netopljive ali pa so le težko topljive. Pri prezgodnji prekinitvi ustaljevanja bi ostale te na zraku razkrojljive spojine v plasti negativa ter bi jih zaradi netopljivosti ali majhne topljivosti ne mogli po ustaljevanju iz plasti pri izpiranju docela odstraniti. Negativ bi pokvarili zaradi tega kmalu rjavi ali rumeni madeži, še pred okvaro pa se pokažejo takšni madeži pri ojačevanju nezadostno izpranih negativov. Z vso gotovostjo je ustaljen negativ v svežem ustaljevalcu pri temperaturi 18°C po preteku približno 20 minut. Šele v tem času nastane namreč v plasti negativa lahko topljiva sol, ki jo s kasnejšim izpiranjem v vodi ni težko odstraniti. Sicer pa je odvisno trajanje ustaljevanja od koncentracije in toplote kopeli, pa tudi od debeline in utrjenosti svetločutne plasti. Če smo v vročih dneh vključili med razvijanje in ustaljevanje utrjevalno kopel z galunom ali formalinom, moramo ustaljevanje nekoliko podaljšati, prav tako v ustaljevalcu s tem-

Zopet nova zanimivost. Pred dnevi je začel voziti po goriški pokrajini avtokino sindikalne konfederacije poljedelskih delavcev. Kino, ki prednaša svoje filme seveda kar na prostem s tovornega avtomobila, se bavi v prvi vrsti s prizori iz kmečkega življenja, pri čemer prikazuje tudi slike, ki kažejo Mussolinija pri kmečkem delu, prinaša slike strojev in raznih poljedelskih naprav in vzornih ustanov ter skuša sploh buditi ljubezen do kmečkega dela, kar je ne le koristno, temveč žal tudi zelo potrebno. Pri taki »poljedelski kinopredstavi« nastopajo tudi govorniki, ki poveljujejo delo kmečkih rok. V Števerjanu v Brdih je bil n. pr. navzoč goriški prefekt, ki je tudi govoril zbranimu ljudstvu in ga bodril k delu.

Slovensko petje v Barkovljah. Konec avgusta je Arimatejsko pogrebno društvo v Barkovljah praznovalo 65-letnico svojega obstoja. Za to priliko je bilo pevcem razpuščenega cerkvenega zbora dovoljeno, da smejo peti slovenske pesmi na pokopališču. Tudi zadnje nedeljo, v avgustu, ko so Barkovlje praznovali svojega cerkvenega patrona sv. Jerneja, je cerkveni pevski zbor nemoteno mogel peti v cerkvi slovenske pesmi.

K dogodku v Miljah. V zadnji številki smo poročali o umoru Rossettija in o posledicah, ki jih je izzval ta umor. Sedaj se je razburjenje nekoliko poleгло. K temu je gotovo pripomoglo dejstvo, da so spustili na svobodo veliko oseb, ki so bile aretirane kmalu po umoru Rossettija in na dan njegovega pogreba. V zaporih je sedaj poleg morilca še štirideset oseb, večinoma ženske. Policija je v Miljah še vedno pomnožena. Posebna deputacija domačinov se je odpeljala v Rim, da informira osrednje oblasti o posebnih razmerah, ki vladajo že nekaj časa v tem okraju in ki so dovedle do zadnjih žalostnih dogodkov. Doslej še ni znano, če je deputacija dosegla kak uspeh.

Na svobodo izpuščen je bil Miroslav Stopar v Trstu, ki je bil v začetku avgusta aretiran od tržaške politične oblasti.

peraturo pod 18°C. Pretopla kopel povzroča tvorjenje rumene mreže.

Ustaljevalna raztopina je uporabljiva večkrat, vendar je priporočljivo vzeti svežo kopel, čim postane rabljena raztopina kalna in rumenkasta ali rjavkasta ter se prične ustaljevati vidno počasneje. Sestavne substance imajo namreč tako nizko nabavno ceno, da ni vredno tveganje v izrabljenem ustaljevalcu, ali je negativ zadosti ustaljen ali ne. Nekateri amaterji imajo navado, da zaradi sigurnejše obstojnosti ustaljujejo negativne celo v dveh kopelih: najprej v nekoliko rabljenem in dodatno še nekaj minut v popolnoma svežem ustaljevalcu.

Kakor je natrijev tiosulfat koristen pri ustaljevanju fotografskih slik, tako je škodljiv že v prav neznatnih množinah za svetločutno tvorivo in razne kopeli. Zaradi tega je pri ustaljevanju potrebna skrajna previdnost, prav tako pri tehtanju substance in nastavljanju ustaljevalca. Skodela z ustaljevalcem naj bo od razvijalne skodele primerno oddaljena, da je onemogočena tudi pri neprevidnem ravnanju okvara razvijalca z ustaljevalcem. Po ustaljevanju je roke temeljito oplakniti in otreti z brisačo.

Za obstojnost fotografskih slik je zelo važno, da po ustaljevanju s temlitim izpiranjem popolnoma odstranimo iz plasti negativa natrijev tiosulfat in med razvijanjem nastalo raztopljivo sol, ker bi nastali sicer na plasti negativa rumeni ali rjavi madeži, ali pa bi porumenela celo vsa plast negativa. Najtemeljitejši in najhitrejši je izpiranje v tekoči vodi s stalnim dotokom in odtokom vode. Pol ure takšnega izpiranja odstrani iz negativa vse kvarne snovi. Zamudnejše in bolj negotovo je izpiranje v skodeli s stoječo vodo, ki traja najmanj dve uri z izmenjavanjem vode vsaj vsake četrt ure. Ker je natrijev tiosulfat specifično težji od vode, izpiramo v stoječi vodi najbolj tako, da postavimo negativne v vodo v posebnih stojalcih v vertikalni legi, ali pa da jih opremimo ob robu s skobicami iz plutovine ter jih položimo v vodo s plastjo navzdol, da v njej plavajo. S tem dosežemo, da se usede natrijev tiosulfat, ko se odloči od plasti negativa, v vodi na dno posode. Tudi navite filme izpiramo s pomočjo skobie, in sicer tako, da zvijemo film v krog ter na nekaj mestih namestimo skobice, ki držijo film na površju vode. Če izpiramo v nekoliko globokejši posodi, zadostuje pri tem navčinu izpiranja dva do trikratna izmenjava vode, da je negativ temeljito izpran.

Pri izpiranju pozitivov je postopati še z večjo pazljivostjo, kajti odstraniti moramo tiosulfat ne samo iz svetločutne plasti, temveč tudi s papirja ali kartona, nosilca te plasti. Ostanki tiosulfata v papirju bi povzročili porumenitev slike ali celo razkroj papirja. Izpiranje tiosulfata je tem težje, čim bolj okisana je bila ustaljevalna kopel ali pa morebitna med razvijanje in ustaljevanje vključena prekinjevalna kopel, čim močnejša je bila koncentracija ustaljevalca in čim dalj časa je

Iz Koroške

OROZNIKI POBIRAJO SLOV. KNJIGE

V teh počitnicah so slovenski akademiki razdelili na Bruci nekaj knjig za slovenske otroke, ki sicer nimajo nobene možnosti, da bi prišli do slovenskega čtiva. Knjige so bile vseskozi neoporne in po svoji vsebini določene za otroške bralce. Kljub temu pa je ta plemenita gesta bruske Nemce in odpadnike hudo razburila. Najprej so zadevo razkričali po listih kot »slovensko propagando«, potem pa so dosegli celo to, da so bili v dotične hiše poslani orožniki, ki so stikali za darovanimi slovenskimi knjigami in jih večino tudi zasegli. Tako postopanje je najmanj nekulturno, da se izognemo drugačnim opravičenim izrazom. Ali je takšna koroška kulturna svoboda? Sploh bi bilo zanimivo vedeti, kaj koroški Nemci pod besedo »kultura« razumejo. Kdor primerja njihovo govorjenje z njihovimi dejanji, mu je ta uganka zares nerešljiva.

KAKO NA KOROŠKEM ZBIRAJO URADNE PODATKE

Pretekli mesec sta po podjunskih utraviteljih šolah zbiralala oša šolska nadzornika za mešno ozemlje, g. Škerjanc iz Beljaka in g. Gornik iz Velikoveca, podatke o jezikovni pripadnosti šolskih otrok. Baje je te podatke zahtevala centralna vlada na Dunaju, da bi se mogla pri eventualnih pogajanjih z južno sosedo opirati na konkretna dejstva. Sodeč po rezultatih na nekaterih šolah pa bodo ti »uradni« podatki več kot dvomljivi. Tako sta n. pr. gg. nadzornika našla v Dobri vasi od skupno 295 šolskih otrok samo še 48 slovenskih, vsi ostali pa so že »Nemci«. V resnici je pa po obsevalnem jeziku v družini vsega 59 nemških otrok, vsi ostali pa so Slovenci.

Ce se bo avstrijska vlada posluževala tako dvomljivega statističnega materiala, potem bi bilo pač težko zahtevati neomejeno zaupanje v njeno dobro voljo in pravično ravnanje.

V VRBI BODO POSTAVILI NEMSKO CERKEV

V nedeljo so položili v Vrbi ob Vrbskem jezzeru temeljni kamen za novo nemško cerkev. — Poleg cerkvenih zastopnikov so se udeležili slovenski tudi zvezni predsednik Miklas, deželni glavar dr. Sucher in visoki vojaški dostojanstveniki.

Predsednik Miklas je v svojem govoru naglašal, da so v te kraje prinesli krščansko blagovest bavorski duhovni in z njo tudi kulturo. Vse to da se je zgodilo mirnim potom in brez nasilja. Pri svečanem kosilu, ki je bilo pripravljeno za povabljenе, je zvezni predsednik v napitnici izrekel misel, da cerkev, ki so ji ta dan položili temeljni kamen, ne bo samo izraz krščanske ljubezni, ampak tudi izraz ljubezni in zvestobe domovine.

Ta cerkev bo namreč nemška, zato bo najbrž izraz »ljubezni in zvestobe do domovine...« Zalogostna in vsega obojanja vredna je miselnost, ki hoče tudi cerkev zlorabljati v raznarodovalne namene. Hudo je tudi, da Nemci slovenske zgodovine in kulture sploh ne poznajo. Niti o najlepši pesnitvi največjega slovenskega pesnika nimajo pojma. Kajti če bi poznali vsaj samo Prešernov »Krst pri Savici«, bi se nihče ne mogel spozabiti tako daleč, da bi govoril o tem, kako so Nemci »mirnim potom in brez nasilja širili med Slovenci krščansko kulturo«. Prav in dobro bi bilo, da bi Nemci svojo šolsko zgodovino končno enkrat temeljito korigirali.

ustaljevanje trajalo. Kakor poroča dr. C. Weyde na osnovi svojih poizkusov v 3. številki Photo-blätter 1937, je lahko odstraniti z vso gotovostjo tiosulfat tudi s kartona, če pred izpiranjem alkaliziramo papir v 1% raztopini sode in šele na to izpiramo. V tej kopeli pa ne sme ostati slika preko ene minute.

Po izpiranju odstranimo z negativa — najboljše pod vodovodno pipo s pršilcem — nečistočo, ki se je nabrala na plasti v kopelih tekem razvijanja, ustaljevanja in izpiranja. Nato negativ posušimo: plošče na posebnih stojalcih v pokončni legi in postavljene v primerni medsebojni razdalji, da ima zrak dovolj dostopa do vsake plošče, filme pa obešene na vrvice, pritrjene in obežene s skobicami, da se film ne zvije in ne zlepi. Ker je mokra emulzija zelo dostopna za bakterije, je sušiti negativ v zravnem prostoru, najbolje na prepihu, da se čim prej posuši. Temnica običajno ni primerna, prav tako ne toplota preko 25°C, ker se prične pri tej toploti plast negativa topiti. Sušenje na soncu ali v preveliki bližini zakurjene peči je torej neprimerno. Nekoliko odpornejši so le v formalinu ali galunu utrjeni negativi. V nujnih slučajih sušenje lahko pospešimo na ta način, da kopljeemo izprane negativne v alkoholu. Plast se v tej kopeli nekoliko skrči ter nastane zaradi tega malenkostno ojačenje gostote v kritju negativa. Ker je celuloid v alkoholu topljiv, je takšen način sušenja za filme neprimeren in uporabljen samo za plošče.

V mali gostilni blage, že priletne gostilničarke Lize Jud — pa dobre katoličanke — v Jakominiški ulici 4 smo se zbrali kakor že mnogokrat. Slovenci so se radi tam mudili; med njimi jih je bilo mnogo, ki so danes v Jugoslaviji na visokih mestih, celo ministri; dosti jih pa že davno krije hladna zemlja. Bil je prijeten večer, saj je bilo zadnjikrat, da sem bil med njimi kot visokošolec. Gostilničarka je obžalovala moj odhod, kajti imela me je rada kakor mati sina. Rekla mi je večkrat: »Vedno ste dobre volje, če pridete, vae družba kar oživi.«

Drugi dan sem zapustil Gradec. Z Bogom srečna leta, ki sem jih preživel na univerzi, le prehitro ete minila, tako sem mislil, ko je dirjal z menoj brzec proti jugu in mi kmalu zakril znamenje mesta, zgodovinske Schlossberg.

V Črnečah sem se zopet ustavil za en dan. »Komaj si odšel, si že zopet tukaj,« ee je nasmejaj Jozej, »pa kar dve izkušnji si napravil.«

Vložil sem prošnjo za sprejem v državno službo kot pravniki pripravnik pri deželnem sodišču v Celovcu. Prošnji so ustregli. Na dan Sv. Treh kraljev 1904 sem začel službo. S tem sem se podal kot uradnik na novo pot, po kateri hodim že 34. leto.

Neki prijatelj je ob veseli uri zapisal v spominsko knjigo na Obirju, katerega sem tolikokrat obiskal v svojem novem položaju, pesem, katere prva kitica je taka-le:

Mlad pravnik živi,

Tam v Celovcu

Postave pogrunta,

Da para mu ni.

V položaju pravnega pripravnika sem leta 1904 nastopil kot govornik samo na shodu CM podružnice v Škocijanu in Pokrčah ter povedal nekaj šaljivih.

Spoznal pa sem, da bi bilo to nevarno za me kot Slovenca. To sem tudi občutil kmalu potem, leta 1906, ko je kandidiral France Grafenauer za državnega poslanca. Nasprotni kandidat je bil Fric

Seifric, vplivni, daleč na okoli znani veleposelnik na Miklavčevem. Nedeljo pred volitvami sem šel domov obiskat mater, prišel pa sem tudi v Železno Kaplo, kjer sem šel k dvema prijateljem. Nekaj dni pozneje me je poklical podpredsednik Lottererperger ter mi sporočil, da je vložena ovadba zoper mene, češ da sem tisto nedeljo agitiral v Železni Kapli od hiše do hiše. Seve ni bilo res in tako je ovadba romala v koš. Vedel pa sem edaj, kako nevarno je bilo za slovenskega uradnika, posebno na Koroškem, da bi nastopil na kakem shodu kot govornik.

V kakšnem položaju se je nahajal v tistih časih slovenski uradnik na Koroškem, je moral poskusiti neki auskultant v Celovcu. Bil je tako »predrzen«, da je sestavil s slovensko govorečo stranko zapisnik v slovenskem jeziku; takoj je bil premeščen v Gradec.

Tako sem podal e popisom svojega življenja kot študenta na gimnaziji in univerzi obenem tudi nekako sliko narodnega življenja koroških Slovencev iz tistega časa.

Kako so ljudje radi hodili na zborovanja ter poslušali govore, dokazuje to, da so mi stari narodnjaki, ko sem jih obiskal po nesrečnem plebscitu, rekli: »Oh, gospod, po kolihni bi prišli tja, da bi še enkrat slišali in videli, kar smo videli in slišali na teh shodih.« Ganile so me te besede, ker sem spoznal, kako globoko je bila ukoreninjena ljubezen pri teh narodnjakih.

V tihih urah mi uhajajo misli na pretekle dni. Hvaležen sem previdnosti božji, da je priplul čoln mojega življenja po večkrat razburkanih valovih v varno zavetje. Hvaležen sem, da se spominjam vseh, ki so mi bili naklonjeni in so me radi imeli; v zadostje mi je, da sem mogel nekaj drobtin pripevati k narodni probudi koroških Slovencev in jim napraviti vesele ure. Storil sem vse iz ljubezni do mile moje Koroške domovine, katere sin sem in ostanem do zadnjega vzdihljaja.